

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Etablering af civilsamfundsnetværk i Sortehavsområdet«

(2009/C 27/29)

I brev af 15. juli 2007 anmodede Benita Ferrero Waldner, kommissær med ansvar for eksterne forbindelser og den europæiske naboskabspolitik, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om i henhold til artikel 262 i EF-traktaten at udarbejde en sonderende udtalelse om:

Etablering af civilsamfundsnetværk i Sortehavsområdet.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som udpegede Mihai Manoliu til ordfører og Vesselin Mitov til medordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. juni 2008.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 446. plenarforsamling den 9.-10. juli 2008, mødet den 9. juli, følgende udtalelse med 143 stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Sortehavssynergien tjener til at sætte regionen i det politiske søgelys og udnytte de nye muligheder, som Rumæniens og Bulgariens medlemskab af EU frembyder. Sortehavssynergien fokuserer på fem spørgsmål: god regeringsførelse, transport, energi, miljø og kampen mod grænseoverskridende kriminalitet.

1.2 Sortehavssynergien bør også bidrage til at fremme den europæiske sociale model og, princippet om en social og civil dialog. Endvidere bør den bidrage til fattigdomsbekæmpelsen i Sortehavsområdet i samarbejde med relevante internationale organisationer.

1.3 EØSU opfordrer regeringerne samt de regionale og internationale organisationer i Sortehavsområdet til at engagere civilsamfundet i den regionale dialog og det regionale samarbejde og til at tilføre et nyt perspektiv på vigtige spørgsmål så som opretholdelse af politisk stabilitet, demokrati, retsstatsprincippet, menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, fremme af økonomiske reformer, udvikling og handel, samarbejde inden for transport, energi og miljø samt kontakter mellem forskellige befolkninger.

1.4 Efter EØSU's opfattelse findes der betydelige muligheder og udfordringer i Sortehavsområdet, som kræver en samordnet indsats på regionalt plan også med deltagelse af civilsamfundet frem for alt på centrale områder som energi, transport, miljø, bevægelsesfrihed og sikkerhed.

1.5 EØSU ser med tilfredshed på de forskellige private og offentlige initiativer, som søger at støtte civilsamfundets og de sociale organisationers aktive deltagelse i regionens udformning i fremtiden. EØSU støtter især inddragelsen af de eksisterende samarbejdsnetværk for civilsamfundet og sociale organisationer i Sortehavsforummet for partnerskab og dialog (BS Forum) og Organisationen for Økonomisk Samarbejde i Sortehavsområdet (BSEC).

1.6 EØSU arbejder for, at der skal oprettes økonomiske og sociale råd og trepartsudvalg i alle lande i Sortehavsområdet og for, at de skal få større indflydelse samt for udviklingen af et regionalt samarbejde mellem trepartstrukturer i regionen. I lande uden økonomiske og sociale råd bør arbejdsmarkedets parter tilskyndes til at deltage i høringsprocessen og i skabelsen af nationale økonomiske og sociale råd.

1.7 EØSU opfordrer til gennemførelse af omfattende research i civilsamfundets og arbejdsmarkedsparternes situation i Sortehavsområdet.

1.8 EØSU og ILO vil afholde en fælles konference i november 2008 om civilsamfundsorganisationernes rolle i landene i Sortehavsområdet om emnet »Skabelse af regionale netværk og fremme af en social dialog«. Regionale aktører vil deltage i konferencen, som bliver en opfølgning på den sonderende udtalelse.

2. Indledning

2.1 Det er med glæde, at udvalget efterkommer anmodningen fra kommissæren for eksterne forbindelser og den europæiske naboskabspolitik, Benita Ferrero-Waldner, om udarbejdelse af en sonderende udtalelse om Sortehavssynergien. Kommissionen er navnlig interesseret i en vurdering af, hvorledes civilsamfundsorganisationerne i højere grad kan inddrages i gennemførelsen af meddelelsen fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om »Sortehavssynergien — nyt initiativ til regionalt samarbejde« (KOM(2007) 160 endelig).

2.2 EØSU glæder sig over det første fælles møde mellem udenrigsministrene fra de 27 EU-medlemsstater og deres kolleger fra Sortehavsområdet den 14. februar 2008 i Kiev. EØSU's deltagelse i dette møde i egenskab af observatør er et vigtigt skridt i gennemførelsen af en regional samarbejdsstrategi i Sortehavsområdet.

2.3 Integreret udvikling i Sortehavsområdet

2.3.1 Sortehavsområdet⁽¹⁾ er et geografisk område med mange naturressourcer og en strategisk beliggenhed, hvor Europa, Centralasien og Mellemøsten mødes. Velstanden, stabiliteten og sikkerheden i EU's nabolande ved Sortehavet⁽²⁾ er mere end nogensinde af umiddelbar betydning for EU. Sortehavsområdet er et marked med et stort udviklingspotentiale på nær ved 200 mio. indbyggere, et vigtigt centrum for energi- og transportstrømme, et område, hvor forskellige kulturer mødes, men også et område med uløste konflikter.

2.3.2 Tre EU-politikker er relevante i denne sammenhæng, nemlig førtiltrædelsesprocessen for Tyrkiets vedkommende, den europæiske naboskabspolitik med fem østlige ENP-partnere (Ukraine, Republikken Moldova, Georgien, Armenien og Aserbajdsjan), der også er aktive i Sortehavssamarbejdet og i det strategiske partnerskab med Den Russiske Føderation baseret på fire fælles områder.

2.3.3 EØSU bakker op bag Kommissionens bidrag til en række sektorinitiativer af regional betydning: menneskerettigheder og individuelle frihedsrettigheder; retsstatsprincippet, samarbejde om retfærdighed, frihed og sikkerhed; handel og økonomisk integration og tilpasning af lovgivningen; transport, havpolitik og energi; miljø; informationsfundet; beskæftigelse, socialpolitik og lige muligheder; menneskelig kapital og uddannelse samt folkesundhed.

2.3.4 Efter EØSU's opfattelse rummer Sortehavsområdet store muligheder og udfordringer, der kræver en koordineret indsats på regionalt plan, især inden for vigtige sektorer såsom energi, transport, miljø, bevægelsesfrihed og sikkerhed.

2.3.5 EØSU mener, at forekomsten af forskellige modeller, tilgange og politikker understreger, i hvilket omfang samarbejdet med hensyn til udvikling og styring af synergier kan fastlægges i Sortehavsområdet. En oversigt over de eksisterende regionale organisationer, samarbejdsinitiativer, programmer og centre for politisk analyse er vedføjet som bilag.

2.4 EU's mål i Sortehavsområdet

2.4.1 EU har i de seneste 15 år gjort en stor indsats for at styrke demokratiske bestræbelser, støtte økonomiske reformer og social udvikling, sikre stabilitet og opretholde et regionalt samarbejde i Sortehavsområdet.

2.4.2 EØSU foreslår, at et større EU-engagement supplerer den bilaterale indsats, styrker det regionale samarbejde, skaber større sammenhæng og politiske retningslinjer og retter de politiske beslutningstageres opmærksomhed mod det regionale niveau, som vil fremme stabilitet, velstand og samarbejde i regionen, der deles med alle de nye kommende naboer.

(1) Sortehavsområdet omfatter Grækenland, Bulgarien, Rumænien og Republikken Moldova i vest, Ukraine og Rusland i nord, Georgien, Armenien og Aserbajdsjan i øst og Tyrkiet i syd. Selv om Armenien, Aserbajdsjan, Republikken Moldova og Grækenland ikke er kyststater, gør historien, den geografiske nærhed og de tætte bånd dem til naturlige regionale aktører.

(2) Med Bulgarien og Rumæniens indtræden i EU er Sortehavet blevet et europæisk hav.

2.4.3 EØSU mener, at den regionale tilgang i Sortehavsområdet hverken bør sigte mod at tilvejebringe et alternativ til EU-medlemskab eller at fastlægge EU's endelige grænser.

3. Karakteristika ved civilsamfundsorganisationerne i Sortehavsområdet

3.1 Den historiske, politiske og socioøkonomiske baggrund i de 10 lande i Sortehavsområdet og følgelig også civilsamfundenes betingelser varierer betydeligt. I sovjetperioden reducerede det regerende partiregime de »sociale aktører« eller det »faglige samarbejde« til simple »drivremme«. Dette kan betragtes som et fælles regionalt mønster for Sortehavsområdet med undtagelse af Tyrkiet og Grækenland. Alle de central- og østeuropæiske lande har siden begyndelsen af 1990'erne undergået en hurtig politisk og økonomisk omstillingsproces med store konsekvenser for civilsamfundene.

3.2 EØSU går ind for at styrke samarbejdet mellem EU og landene i Sortehavsområdet baseret på en kollektiv forståelse af fælles værdier, grundlæggende frihedsrettigheder, viljen til sikre et åbent samfund og en dialog byggende på civilsamfundspartnerskabernes uafhængighed.

3.3 EØSU mener, at der er følgende hovedgrunde til den langsomme udbygning af civilsamfundsorganisationerne i Sortehavsområdet: et svagt retssystem og dets afhængighed af det offentlige, idet retssystemet i de fleste tilfælde beskytter myndighedernes interesser over for borgerne; en manglende balance i fordelingen af beføjelser og ansvar mellem centrale og lokale myndigheder; hårde sanktioner og en stram skattemæssig behandling fra det offentliges side; manipulering af offentligt ansatte gennem korrupsion og bestikkelse; omdannelsen af borgerrettigheder og friheder til fiktive begreber; begrænsninger i offentlighedens adgang til informationer; det forhold, at det offentlige opretholder en falsk dialog med udvalgte repræsentanter for det såkaldte civilsamfund; et manglende retligt og økonomisk klima for støtte til reelle frie civilsamfundsorganisationer; det forhold, at civilsamfundsorganisationerne støtter sig til økonomiske sponsorer fra internationale organer eller virksomheder; en svagt udviklet demokratisk kultur.

3.4 Der er behov for en omfattende sammenlignende undersøgelse af civilsamfundsorganisationernes situation i Sortehavsområdet. Denne undersøgelse skal dække de udfordringer, som den nuværende situation i området medfører samt fokusere på civilsamfundsorganisationernes muligheder herunder et eventuel regionalt netværks rolle og analysere kommende initiativer for disse på regionalt og europæisk plan. I undersøgelsen bør man også analysere foreningsfriheden, registrering og skattemæssige regler og procedurer, ytringsfriheden samt afviklingen af trepartsforhandlinger.

4. Netværk af civilsamfundsorganisationer i Sortehavsområdet

4.1 EØSU påpeger, at det er civilsamfundets og de arbejdsmarkedspolitiske organisationers ansvar at beslutte, hvordan de skal organisere sig på regionalt, nationalt og internationalt plan.

4.2 EØSU bakker op bag Kommissionens ønske om ikke at skabe en ny regional struktur for civilsamfundsorganisationer og mener, at civilsamfundsdimensionen i højere grad bør udvikles i eksisterende netværk. Civilsamfundets organisationer bør også deltage i regionale og grænseoverskridende netværk.

4.3 EØSU anbefaler, at de netværk af civilsamfunds- og arbejdsmarkedsorganisationer, som er oprettet på regionalt plan, etablerer nærmere kontakter med Organisationen for Økonomisk Samarbejde i Sortehavsområdet, som er platformen for økonomisk samarbejde i regionen og den mest udviklede regionale organisation for regeringssamarbejde i Sortehavsområdet. EØSU mener, det ville være hensigtsmæssigt at tilføje et effektivt partnerskab med civilsamfundsorganisationer som et centralt element i de politiske retningslinjer og aktiviteter, der udstikkes for Organisationen for Økonomisk Samarbejde i Sortehavsområdet.

4.4 EØSU mener, at Sortehavsforummet kunne blive en platform for en åben dialog mellem regeringerne og det organiserede civilsamfund på basis af dets erfaring i at optræde som forum for ngo'er fra regionen og fremme samspillet mellem statslige myndigheder og ikke-statslige organer. Forummet blev oprettet af statschefer fra forskellige lande i Sortehavsområdet i 2006. Hensigten er ikke at etablere en permanent struktur, og forummet skal ikke overlappes arbejdet i allerede eksisterende samarbejdsmekanismer i regionen.

4.5 EØSU foreslår, at civilsamfundsnetværket prioriterer samarbejdet på følgende områder: fastlæggelse af fælles interesser, udformning af strategier på mellemlang og lang sigt for at styrke kapaciteten i civilsamfundet, fremme større synergieffekter mellem civilsamfundets organisationer, skabe betingelserne for en vellykket gennemførelse af regionale samarbejdsprojekter, bedømme eksisterende instrumenter, evaluere den nationale og regionale kapacitet, identificere centrale krav og forberede på en proaktiv måde.

4.6 Alle interesserede civilsamfundsorganisationer i Sortehavsområdet bør kunne deltage i de netværk for det organiserede civilsamfund og arbejdsmarkedsorganisationer, som oprettes.

5. Økonomiske og sociale råd i Sortehavsområdet

5.1 EØSU samarbejder med tre nationale økonomiske og sociale råd og to tilsvarende organer fra Sortehavsområdet (se bilag II for en detaljeret beskrivelse), som også er aktive inden for rammerne af Den internationale sammenslutning af økonomiske og sociale råd (AICESIS):

— Bulgarien — det økonomiske og sociale råd,

— Grækenland — det økonomiske og sociale udvalg,

— Rumænien — det økonomiske og sociale råd (CES),

— Rusland — det offentlige kammer,

— Ukraine — det nationale økonomiske og sociale trepartsråd.

5.2 EØSU har undertegnet et aftalememorandum med Den Russiske Føderations Offentlige Kammer. Udvalget planlægger også at udvide samarbejdet med Ukraines Nationale økonomiske og sociale trepartsråd. I øvrigt er arbejdsmarkedets parter i Rusland samlet i en trepartskommission, som EØSU skulle kunne indlede en dialog med.

5.3 EØSU samarbejder med Tyrkiet via Det Blandede Rådgivende Udvalg. Det støtter en reform af det nuværende økonomiske og sociale råd i Tyrkiet, så det får et klart fastlagt institutionelt organ og kan deltage i de økonomiske og sociale råds internationale netværk.

5.4 Der findes en national komité for samråd og kollektive forhandlinger i Republikken Moldova, et trepartsorgan som er blevet oprettet på basis af loven om kollektive forhandlinger. Komiteen ledes af landets første vicepremierminister, og ministeriet for økonomi og handel, som også har ansvaret for arbejdsmarkedsspørgsmål, varetager sekretariatsfunktionen. Der er også ved at blive skabt et økonomisk og socialt råd i Georgien, men for tiden har EØSU intet samarbejde med dette organ.

5.5 I lande, hvor der ikke findes nationale økonomiske og sociale udvalg, bør arbejdsmarkedets parter opfordres til at deltage i høringsprocessen og oprettelsen af nationale økonomiske og sociale udvalg.

5.6 Udvidet samarbejde på regionalt plan og det internationale samarbejde mellem EØSU og de økonomiske og sociale udvalg i Sortehavsområdet bør styrkes. På lang sigt kunne EØSU bidrage til at skabe et netværk mellem eksisterende og nye økonomiske og sociale råd samt mellem andre trepartsstrukturer i regionen.

6. Civilsamfundets deltagelse i udformningen af politikken på nationalt, regionalt og internationalt plan

6.1 Udbygningen af civilsamfundet giver et nyt syn på vigtige spørgsmål. EØSU opfordrer derfor Sortehavslandenes regeringer samt regionale og internationale organisationer til at inddrage civilsamfundet mere effektivt i den regionale dialog. Efter EØSU's opfattelse bør hovedvægten lægges på følgende fire områder i dialogen og samarbejdet:

— opretholdelse af politisk stabilitet, demokrati, retsstatsprincippet, menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder,

— fremme af økonomiske reformer, udvikling og handel,

— samarbejde på transport-, energi- og miljøområdet,

— mellemfolkelige kontakter.

6.2 Opretholdelse af politisk stabilitet, demokrati, retsstatsprincippet, menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder

6.2.1 EØSU's tilgang tilskynder Kommissionen til fuldt ud at udnytte Sortehavssynergien og det europæiske instrument for demokrati og menneskerettigheder til at fremme det grænseoverskridende og regionale samarbejde mellem civilsamfundsorganisationerne. EØSU understreger betydningen af den interkulturelle dialog med henblik på konfliktløsning, idet der skabes et område med et bæredygtigt demokrati, respekt for retsstatsprincippet og god regeringsførelse på det lokale og regionale plan.

6.2.2 Respekten for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, herunder også respekten for arbejdsmarkedsparternes og civilsamfundsorganisationernes uafhængighed samt pressefriheden bør være centrale elementer i EU's eksterne politik med hensyn til bilaterale forbindelser og i den regionale tilgang.

6.2.3 Sortehavssynergien skal også bidrage til at fremme den europæiske sociale model, princippet om en social og civil dialog. Endvidere bør den bidrage til fattigdomsbekæmpelsen i Sortehavsområdet i samarbejde med berørte internationale organisationer, især Verdensbanken og ILO.

6.3 Fremme af økonomiske reformer, udvikling og handel

6.3.1 Sortehavsområdet har i det sidste årti oplevet store politiske, institutionelle, makroøkonomiske og lovgivningsmæssige reformer. Der er væsentlige forskelle mellem landenes økonomier i regionen med hensyn til forekomst af produktionsfaktorer, naturressourcer og produktionskapacitet samt markedsstørrelse. Landene i Sortehavsområdet adskiller sig fra hinanden, når det drejer sig om udviklingsniveau, gennemførelsen af reformer, graden af økonomisk og social balance og evnen til at opfylde medborgernes grundlæggende behov. Lande i området kæmper med den uformelle økonomi, korrupsion, migration og fattigdom.

6.3.2 Den private sektor i landene i Sortehavsområdet er kendetegnet ved en kraftig dynamik. Dette er en vigtig faktor for økonomiens konkurrenceevne og dens langsigtede vækstpotentiale. Støtte til små og mellemstore virksomheder bør tilskyndes, således at disse kan bidrage til udviklingen af den økonomiske og sociale balance.

6.3.3 Efter EØSU's opfattelse er den langsigtede økonomiske bæredygtighed i Sortehavsområdet direkte knyttet til miljøsituationen, øgede negative eksterne faktorer, spørgsmål om socialt ansvar, respekt for fælles sociale standarder og større miljøansvar. EØSU understreger betydningen af at udbygge de sociale og kulturelle tjenester samt uddannelses-tjenester, som er tilgængelige for alle i bestræbelserne på at bekæmpe fattigdom og uligheder.

6.3.4 EØSU understreger behovet for at forbedre investeringsklimaet, fremme markedsøkonomiske reformer, anspore til liberaliseringsforanstaltninger og skabe et frihandelsområde i Sortehavsområdet i overensstemmelse med WTO's principper. Teknisk innovation kunne føre til, at nye områder åbnes for internationalt samarbejde, udenlandske investeringer og udvikling af tjenester.

6.4 Samarbejde på transport-, energi- og miljøområdet

6.4.1 EØSU mener, at Sortehavsområdet geopolitisk og strategisk er betydningsfuldt som produktions- og transportområde for diversificering af EU's energiforsyning. EØSU går ind for at anspore til en diversificering af forsyningerne og yderligere at øge støtten til fastlæggelse og oprettelse af nye, levedygtige og sikre infrastruktur- og transportkorridorer, energileverandører og forsyningsveje.

6.4.2 Faktorer som stigende olie- og gaspriser, EU's øgede afhængighed af nogle få eksterne leverandører og den globale opvarmning er problemer, som også berører landene i Sortehavsområdet. EU har indledt en debat om behovet for en europæisk energipolitik, som sikrer bæredygtig udvikling, konkurrenceevne og forsyningsikkerhed⁽³⁾. EØSU erkender, at den økonomiske og sociale balance i landene i området kan blive kraftigt påvirket af stigende energipriser.

6.4.3 Nye forsyningsruter, som f.eks. energikorridoren gennem Det Kaspiske Hav og Sortehavet⁽⁴⁾ og Nabucco-rørledningen⁽⁵⁾ (et rørledningsprojekt, som vil strække sig over 3 400 km og transportere 31 mia. kubikton naturgas om året) samt INOGATE- og TRACECA-projekterne, burde udgøre en egnet ramme for etableringen af et konkurrencebaseret energimarked. Rusland har indledt etableringen af South Stream, en rørledning, som løber fra Rusland under Sortehavet via Balkan og Centraleuropa, og Nord Stream, en rørledning i Østersøen.

6.4.4 En effektiv gennemførelse af udenrigspolitikken vedrørende potentielle nye energikorridorer, der leverer olie og gas fra områderne omkring Sortehavet og Det Kaspiske Hav, bør omfatte støtte til, at Aserbajdsjan opnår reel uafhængighed som energileverandør og bidrage til udbygningen af landets olie- og gasindustrier. Der skal også ydes støtte til Georgien, Republikken Moldova, Rumænien og Ukraine i deres egenskab af vigtige aktører med hensyn til etableringen af nye energitransitkorridorer til EU-området. Man bør tage højde for, at selv Rusland er en interesseret aktør i denne proces. EØSU foreslår, at der gives fuld støtte til europæiske virksomheder, der er involveret i olie- og gasudvinding og anlæg af olie- og gasledninger i Østeuropa og Centralasien. EU bør også sigte mod at styrke Tyrkiets rolle som en stabiliserende faktor i regionen.

⁽³⁾ Det Europæiske Råd af 8.-9. marts 2007 gav grønt lys for en europæisk energipolitik. Der blev derefter udarbejdet en toårig handlingsplan (2007-2009).

⁽⁴⁾ Korridoren omfatter projekter, som allerede er udført, såsom olieledningen Baku-Tbilisi-Ceyhan, og energiinfrastruktur, der på nuværende tidspunkt er under overvejelse eller forberedelse som f.eks. ledningen Brody-Odessa og udvidelsen til Plock samt olieledningerne Constanta-Omisalj-Trieste, Burgas-Vlore og Burgas-Alexandroupolis.

⁽⁵⁾ Projektet har været plaget af logistiske forsinkelser, tvister omkring finansieringen og manglende politisk vilje.

6.4.5 EØSU mener, at udarbejdelse af energisparepolitikker i Sortehavsområdet bør indgå som vigtige prioriteter i EU's programmer for samarbejde og teknisk støtte. Energirelaterede programmer bør bidrage til energibesparelse, færre omkostninger og mindre forurening.

6.5 Mellemfolkelige kontakter

6.5.1 EØSU glæder sig over det kommende program for grænseoverskridende samarbejde i Sortehavsområdet inden for rammerne af den europæiske naboskabspolitik's finansielle instrument (ENPI 2007-2013) og understreger vigtigheden af at fremme mellemfolkelige kontakter, især blandt de yngre generationer i Sortehavslandene.

6.5.2 EØSU går ind for en yderligere styrkelse af samarbejdet med henblik på at opbygge gensidig forståelse og ansøre til økonomiske, sociale og kulturelle kontakter og fremme

mellemfolkelig udveksling som et middel til at styrke en bæredygtig vækst, velstand, stabilitet og sikkerhed i Sortehavsområdet.

6.5.3 EØSU understreger behovet for en effektiv gennemførelse af visum- og tilbagetagelsesaftaler, som kunne fremme uddannelses- og ungdomsudvekslinger, erhvervscontakter, forskeres mobilitet som led i et øget forskningssamarbejde, kontakter mellem fagforeninger, regionale og lokale myndigheder, ngo'er og kulturelle grupper.

6.5.4 Mellemfolkelige kontakter kan fremme samarbejdet inden for uddannelse og forskning, idet det er værd at understrege vigtigheden af at styrke den interkulturelle dialog via forhåndenværende EU-programmer⁽⁶⁾. Virksomhed til virksomhed-kontakter og samarbejde mellem arbejdsgiverorganisationer bør fremmes aktivt med henblik på at skabe tættere forbindelser og udveksle erfaringer og normer.

Bruxelles, den 9. juli 2008

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁶⁾ Tempus, Erasmus Mundus, det syvende forskningsrammeprogram og CBC-programmet for Sortehavsområdet.

BILAG I

Oversigt over det regionale samarbejde i Sortehavsområdet

1. Organisationerne er opdelt i fire kategorier med angivelse af de deltagende lande og formålet med det regionale samarbejde:
  - 1.1 Første kategori — institutionaliserede organisationer med en veldefineret struktur
    - **Organisationen for Økonomisk Samarbejde i Sortehavsområdet** — **BSEC** (Albanien, Armenien, Aserbajdsjan, Bulgarien, Georgien, Grækenland, Republikken Moldova, Rumænien, Rusland, Serbien, Tyrkiet og Ukraine; 13 observatører, herunder EU og USA) gennemfører multilaterale politiske og økonomiske initiativer, som tager sigte på at fremme samspillet mellem medlemsstaterne.
    - **Sortehavskommissionen** (Bulgarien, Georgien, Rumænien, Rusland, Tyrkiet og Ukraine) sigter mod at beskytte Sortehavet mod forurening og gennemføre Bukarest-konventionen og den strategiske handlingsplan for Sortehavsområdet.
    - **Organisationen for demokrati og økonomisk udvikling** — **GUAM** (Aserbajdsjan, Georgien, Republikken Moldova og Ukraine) sigter mod at skabe en euroasiatisk transportkorridor gennem Kaukasus og et fælles område for integration og sikkerhed i GUAM-regionen.
    - **Taskforcen for flådesamarbejde i Sortehavsområdet** — **BLACKSEAFOR** (Bulgarien, Georgien, Rumænien, Rusland, Tyrkiet og Ukraine) bidrager til at opbygge den gensidige tillid og stabilitet i regionen gennem et styrket samarbejde og en øget interoperabilitet mellem flådestyrkerne.
    - **Fællesskabet af Uafhængige Stater** — **SNG** (Armenien, Aserbajdsjan, Belarus, Georgien, Kasakhstan, Kirgisistan, Republikken Moldova, Rusland, Tadsjikistan, Ukraine og Usbekistan — Turkmenistan er associeret medlem) stræber efter at skabe et fælles økonomisk område baseret på principperne om fri bevægelighed for varer, tjenester, arbejdstagere og kapital.
    - **Sammenslutningen af virksomheder i Sortehavsområdet og Det Kaspiske Hav** — **UBCCE** (repræsentanter for den private sektors erhvervs- og arbejdsgiverorganisationer i fra Albanien, Østrig, Aserbajdsjan, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Georgien, Grækenland, Iran, Kasakhstan, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Rumænien, Serbien og Tyrkiet) sigter mod at fremme indførelsen af politikker, der bidrager til en bedre fungerende markedsøkonomi og styrker udviklingen af et konkurrencebaseret miljø, som fremmer en bæredygtig vækst i området omkring Sortehavet og Det Kaspiske Hav.
  - 1.2 Anden kategori — forummer uden en formel beslutningsstruktur
    - **Sortehavsforummet for partnerskab og dialog** ⁽¹⁾ (Armenien, Aserbajdsjan, Bulgarien, Georgien, Grækenland, Republikken Moldova, Rumænien, Tyrkiet og Ukraine) er en platform for samarbejde og bestræbelser i retning af udvikling af en ny regional strategi og en fælles vision.
    - **Den parlamentariske forsamling af EU's naboer mod øst (EURO-NEST)**. Europa-Parlamentet besluttede i november 2007 at oprette et fælles multilateralt forum med deltagelse af parlamenterne i Ukraine, Republikken Moldova, Armenien, Georgien og Aserbajdsjan samt prodemokratiske observatører fra Belarus.
    - **Fællesskabet for demokratisk valg** — **CDC** (medlemmer: Estland, Letland, Litauen, Georgien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Republikken Moldova, Rumænien, Rusland, Slovenien og Ukraine; deltagere: Aserbajdsjan, Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen; observatører: USA, EU, Europarådet og OSCE) sigter mod at nå højere standarder for bæredygtig udvikling gennem styrkelse af det regionale samarbejde, fremme af demokratiet og beskyttelse af menneskerettighederne.
    - **Netværket af ngo'er i Sortehavsområdet** — **BSNN** (en sammenslutning af 60 ngo'er fra Bulgarien, Georgien, Rumænien, Rusland, Tyrkiet og Ukraine) er en civilsamfundsorganisation, der sigter mod at beskytte miljøet, fremme demokratiske værdier og bæredygtig udvikling i regionen.
    - **Baku-initiativet** ⁽²⁾ — (partnere: Armenien, Aserbajdsjan, Belarus, Georgien, Iran, Kasakhstan, Kirgisistan, Republikken Moldova, Ukraine, Usbekistan, Tadsjikistan, Tyrkiet og Turkmenistan; observatør: Rusland; EU-repræsentanter: Generaldirektoratet for Energi og Transport, Generaldirektoratet for Eksterne Forbindelser og Samarbejds-kontoret EuropeAid) sigter mod en gradvis integrering af energimarkederne i området omkring Sortehavet og Det Kaspiske Hav med EU-markederne.

⁽¹⁾ Forummet er et rumænsk initiativ.

⁽²⁾ Beslægtet samarbejdsprogram: INOGATE.

1.3 Tredje kategori — programmer primært udviklet af EU

- **Grænseoverskridende olie- og gastransport til Europa — (INOATE)** (Bulgarien, Georgien, Republikken Moldova, Rumænien, Tyrkiet, Ukraine og 15 andre lande) er et internationalt samarbejdsprogram for øget regional integrering af rørledningssystemer og fremme af transport af olie og gas.
- **Europa-Kaukasus-Asien-transportkorridoren (TRACECA)** (Armenien, Aserbajdsjan, Bulgarien, Georgien, Republikken Moldova, Kasakhstan, Kirgisistan, Rumænien, Tadsjikistan, Tyrkiet, Ukraine, Usbekistan og Turkmenistan) sigter mod at forbedre handel og transport langs Europa-Kaukasus-Asien-korridoren.
- **Taskforcen for Donau og Sortehavet — DABLAS** (Bulgarien, Georgien, Moldova, Rumænien, Rusland, Tyrkiet, Ukraine og ni andre lande, Sekretariatet for Den Internationale Kommission for Beskyttelse af Donau, Sortehavskommissionen, de internationale finansieringsinstitutioner og Europa-Kommissionen) sigter mod at koordinere aktiviteter mellem alle finansielle instrumenter, der opererer i regionen. Civilsamfundet er involveret i forskellige opgaver, som udføres af DABLAS-taskforcen.

1.4 Fjerde kategori — analyse og finansiering af politikinitiativer

- **Den tyske Marshallfond — Sortehavsfonden for regionalt samarbejde (BST)** (opererer i Bulgarien, Georgien, Republikken Moldova, Rumænien, Rusland, Tyrkiet og Ukraine) er et offentlig-privat partnerskab, som sigter mod at genopbygge tillid og styrke de offentlige institutioner, bekræfte værdien af borgerdeltagelse i den demokratiske proces og fremme regionale og grænseoverskridende forbindelser i den offentlige og private sektor samt non-profit sektoren.
- **Det internationale studiecenter for Sortehavsområdet — ICBSS**, (Albanien, Armenien, Aserbajdsjan, Bulgarien, Georgien, Grækenland, Republikken Moldova, Rumænien, Rusland, Serbien, Tyrkiet og Ukraine). ICBSS er et uafhængigt forsknings- og uddannelsescenter, som udfører anvendt, politikorienteret forskning med det formål at opbygge kapacitet og fremme viden om Sortehavsområdet. Centret er beslægtet med BSEC.
- **Krisehåndteringsinitiativet — CMI** er en non-profit organisation, som gennemfører et initiativ kaldet »Civilsamfundets deltagelse i EU's naboskabspolitik — en regional tilgang til konfliktløsning«. Sigtet med initiativet er at skabe et netværk for regionalt partnerskab mellem fire ledende ngo'er/tænketanke i Armenien, Aserbajdsjan, Georgien og Republikken Moldova for at fremme den civile dialog med de respektive landes regeringer.

BILAG II

EØSU's samarbejde med økonomiske og sociale råd i Sortehavsområdet

Bulgariens økonomiske og sociale råd blev oprettet ved en lov om et økonomisk og socialt råd i 2001. Rådet er et rådgivende organ, som består af en formand og 36 medlemmer, som udpeges af forvaltningsorganerne i de repræsentative organer på nationalt plan: 12 medlemmer fra arbejdsgiverne, 12 medlemmer fra arbejdstagerne og 12 medlemmer fra andre organiserede grupper herunder også to uafhængige repræsentanter fra den akademiske verden, som udpeges af ministerrådet. Rådet vedtager udtalelser om love, nationale programmer, nationale planer og nationalforsamlingens beslutninger. Rådet offentliggør årlige memoranda om den økonomiske og sociale udvikling og analyserer den økonomiske og sociale politik.

Grækenlands økonomiske og sociale udvalg (OKE) oprettedes ved lov 2232/1994. Udvalget er en trepartsorganisation, der repræsenterer følgende interessegrupper: arbejdsgivere, arbejdstagere og andre interessegrupper bestående af landbrugere, repræsentanter for de frie erhverv, lokale myndigheder og forbrugere. OKE består af en formand og 48 medlemmer, som former tre grupper med lige mange medlemmer. Målet med OKE er at fremme den sociale dialog ved at nå frem til et fælles standpunkt i spørgsmål, der berører hele samfundet eller dele af det.

Rumæniens økonomiske og sociale råd defineres i forfatningen (revideret i 2003) som et rådgivende organ for parlamentet og regeringen på områder, som fastlægges i loven om det økonomiske og sociale råds organisation og arbejdsmetoder. Rådet består af 45 medlemmer, som udnævnes på følgende måde: 15 medlemmer repræsenterende arbejdsgiversammenslutninger på nationalt plan, 15 medlemmer repræsenterende arbejdstagersammenslutninger på nationalt plan og 15 medlemmer udnævnes af regeringen. Rådet udtaler sig om strategier og økonomiske og sociale handlingsprogrammer og fungerer også som mægler i konflikter mellem arbejdsmarkedets parter.

Ruslands offentlige kammer blev skabt i henhold til den føderale lov nr. 32 af 4. april 2005. Kammeret består af 126 medlemmer: 42 medlemmer udnævnes af Ruslands præsident, og disse vælger dernæst 42 andre medlemmer fra nationalt aktive civilsamfundsorganisationer, og derefter vælger disse 84 medlemmer de resterende 42 medlemmer fra en liste over regionale civilsamfundsorganisationer. Medlemmerne arbejder i 18 udvalg og i arbejdsgrupper, hvori eksterne eksperter deltager. Kammeret kommenterer forslag til ny lovgivning, følger op på eksisterende lovgivning og offentliggør egne rapporter.

Ukraines nationale økonomiske og sociale trepartsråd (NTSEC) blev oprettet i overensstemmelse med præsidentielt dekret i 2005 og fungerer som et rådgivende organ for landets præsident. Rådet består af 66 medlemmer: 22 medlemmer repræsenterer forskellige erhverv og erhvervsorganisationer, 22 repræsenterer arbejdsgiverne og 22 er viceministre, der repræsenterer Ukraines ministerkabinet. Trepartsrådet støttes af ILO for at dette kan udvikle den civile og sociale dialog på nationalt plan.

Det blandede rådgivende udvalg EU-Tyrkiet består af 18 medlemmer fra EØSU og 18 medlemmer, som repræsenterer det organiserede civilsamfund i Tyrkiet. Det træder sammen to gange om året (en gang i Bruxelles og en gang i Tyrkiet) for at diskutere forskellige spørgsmål af gensidig interesse, som er af betydning for civilsamfundet. Hovedformålet er at sikre, at det organiserede civilsamfund deltager i tiltrædelsesprocessen ved at følge op på de forskellige kapitler, der er indledt, analysere de økonomiske og sociale konsekvenser af gennemførelsen af EU's regelværk, holde møder med myndighederne i EU og Tyrkiet og fremsætte anbefalinger.
